

Fladorm

Familie: Geoplanidae

Arter:

New Zealandske fladorm (*Athioposthia trianulata*), beskrives nedenfor.

Australske fladorm (*Geoplana (=Coenplana) sanguinea*). Måske > 100 andre farlige arter alene i New Zealand.

Udseende:

Den new zealandske fladorm er som voksen 1 cm bred og ca. 5 cm lang, men kan som udstrakt nå en længde på 12-20 cm. Kroppen er hvælvbet, brun til mørkelilla på ryggen og omkranset af bleggule sidestriber med brune pletter.

Hovedspidsen er lyserød. Bugsiden er svagt gul med brune pletter lige som sidestriberne (se foto). Ægkapslen, der indeholder 2-10 æg, er glinsende sort, ligner et solbær og er 4-11 mm lang (se foto). Nyklækkede fladorm er lysebrune og op til 4 cm lange. Få uger senere antager de samme farve som de voksne.

Forveksling med hjemlige arter:

Danske fladorm lever fortrinsvist i vand og de få terrestriske arter kan ikke forveksles med de omtalte fladorm.

Skade:

Fladormene er ikke direkte planteskadelige og betyder som sådan ikke noget for gartnerierhvervet. For landbruget kan der være tale om betydelig skade. Fladormen æder regnorm og kan lokalt udrydde regnormsbestande. På landbrugsjorde er regnorme vigtige for nedbrydning og næringsomsætning af dødt organisk materiale, beluftning og dræning af jord, jordstruktur og som vigtigt fødekædeled.

Hvor findes de?:

Fladorm lever i jord og findes om dagen ofte på undersiden af bl.a. træ, sten og plastik, der ligger på jorden. I hvile ligger ormen gerne rullet op i en spiral med bugsiden fladt mod jorden. Fladorm kræver fugtige jord/omgivelser og findes på skyggefulde steder.

Herkomst/udbredelse:

N.Z.-fladormen stammer fra New Zealand og er siden starten af 1960'erne udbredt i hele Skotland, Irland, lokalt i hele England, på Færøerne og Island. Den Australske fladorm er lokalt udbredt i England.

Biologi & livscyklus:

Fladorm er hermafroditter (både hanner og hunner). Deres biologi kendes endnu ikke i detaljer. Er polyfag på regnormearter og kan i gennemsnit æde 1 regnorm om ugen: Fladormen snor sig omkring regnormen og sekreter kraftigt enzymatisk spyt, som opløses regnormen; denne suppe suges atter op af fladormen. Kan leve uden føde i mindst 1,5 år. Kan følge regnorm i deres gange ned til 30 cm dybde.

Fladorm er nataktive. Optimale temperatur er 15°C, men er aktiv ned -2°C. Søger ned i jorden ved langvarige frostgrader. Dør ved temperaturer > 23°C.

Hvordan findes de?:

Fladormene udbredes i takt med haveejeres, planteskolers og plantecentres aktivitet til haver, planteskoler og botaniske haver. Herfra kan spredning ske til nærtliggende landbrugsjorde. Spredning sker især med planterødder, knolde og løg. Især skal nævnes: Roser, Narcisser og kartofler.

Se efter fladorm under pletter, sten, træstykker, plastik m.v., der står/ligger på jorden. Særlige fladorm-fælder, som består af polystyren-beklædte fliser, kan evt. lægges ud på jorden. Check efter orm og ægkapsler.

På importeret plantemateriale checkes på samme vis: Rødder, nederste bladhjørner, løg og knolde. Vaskning af rødder i vand i 24 timer vil skylle de fleste fladorm væk. Rør ikke fladormen med de bare hænder. Slimen kan forårsage hudirritation.

Bekæmpelse:

De omtalte fladorm er endnu ikke registreret i DK. Check altid plantemateriale importeret fra lande, hvor fladormene er registreret. Se punktet oven for.

Som følge af deres status som indirekte planteskadegørere, arbejdes der på et nationalt forbud imod indførelse af disse fladorm med plantemateriale.

Biologisk: Blandt naturlige fjender er nævnt rovbiller og løbebiller, men effekten er lav.

Kemisk: Kontakt din konsulent, eller slå op i [Middeldatabasen](#).